

sig. Det er derfor ogsaa ganske naturligt, at Blikkenslagermestrene i København foretrækker Svende fra Provinserne; tilsidst, da de har fundet, at det ikke er tilstrækkeligt, er de blevet nødt til at oprette en Fagskole, hvor de giver Undervisning i alt det, en Blikkenslagerlærling tidligere lærte, deriblandt at konstruere alle de kunstigt formede Kar og Genstande, som en Blikkenslager tidligere har kunnet lave, men som han ikke lærer at lave paa et Værksted, hvor man kun kender til Tagrender. Og saaledes gaar det i alle Fag, at saa snart der kommer en følelig Trang dertil, kommer Fagskolen; men i Provinserne oplæres det store Antal af Lærlinge, og ganske særlig i de smaa Haandværksbedrifter paa Landet er Forholdet af den Beskaffenhed, at Oplæringen dér er noget nær det ideelle. Der staar nemlig Mesteren selv paa Værkstedet og passer paa og underviser sin Læredreng, og det er for det meste saaledes, at Lærlingen paa gammeldags Vis bor hos Mesteren. Derfor kommer det store Antal Lærlinge fra Landet; opimod $\frac{2}{3}$ af Landets haandværksdrivende bor paa Landet, og det største Antal Lærlinge faar saaledes deres Oplæring under Forhold, der ikke er saa gale, som man tror, naar man tænker paa Forholdene i København.

Det ærede Medlem for Aarhus Amts Amts 2den Valgkreds (Stilling) gjorde et Par Bemærkninger til mig, som jeg ganske kort skal berøre. Den ene gik ud paa, at han kunde godtgøre, at Svendene havde stor Interesse for de tekniske Skoler; det maatte jeg vide, hvis jeg kendte Forholdene i Provinserne, og som Eksempel nævnedes han Aarhus. Jeg skal sige til det ærede Medlem, at det Forhold er jeg kendt med, og jeg ved ogsaa, hvorledes Svendenes Interesse har givet sig til Kende overfor Skolen i Aarhus. Den har givet sig saaledes til Kende, at Skolen har maattet søge Tilflugt andre Steder, og den har derigennem, at Handelsministeren udnævner 2 Medlemmer af dens Direktion, fundet Beskyttelse mod, at den Interesse, Svendene viser den, skulde kvæle alt andet i Skolen. Det er, saa vidt jeg ved, indrettet saa mærkeligt i Aarhus, at Generalforsamlingen bestaar af forskellige Institutioner, som hver giver et klækkeligt Bidrag, og af private Personer, som kan blive Medlemmer mod ganske smaa Bidrag, og saa kan man maaske nok faa et Tusinde eller flere Tusinde Svende eller Arbejdere til at træde til og vise deres Interesse ved at yde Bidrag, hvis man har Brug derfor. Men det er ikke sikkert, at den Interesse for Skolen er af den Art, at man skal sætte Pris paa

at faa den efterlignet alt for mange Steder. Hvad angaar Haandværksmestrenes Bidrag til tekniske Skoler, vil jeg gøre opmærksom paa, hvad jeg tilfældigvis nu har staaende i Hovedet fra min Indledning før, at Statens Bidrag til de tekniske Skoler i Aaret 1913 —14 var 241,000 Kr., saaledes at Staten gav 40,4 pCt. af Bidraget til disse Skolers Drift, medens andre ydede de 59,6 pCt. Disse andre er baade Haandværkets Foreninger, andre Foreninger paa Stedet og Kommunerne og saa ikke mindst dem, der betaler Skolepengene. Det ærede Medlem sagde, at Svendene var jo Medlemmer af den Offentlighed, der ydede Bidrag gennem Staten. Saamænd; skønt jeg ved ikke, hvor stor deres Part bliver; men det ganske almindelige, særlig rundt om i Provinserne, er, at Mestrene betaler Skolepengene, saaledes at under alle Omstændigheder Bidragene fra de private, hvoraf Mestrenes bliver det største, udgør omtrent 60 pCt. og Statens Bidrag 40 pCt. Det vil jeg benytte denne Lejlighed til at fremhæve, for der kan jo herske den Tro, at Staten giver det aldeles overvældende af de Midler, Skolerne drives for, og det er ikke Tilfældet. Andre Steder derimod, hvor Skolerne mere og mere er gaaet over til Staten og det offentlige, er Forholdet et ganske andet. Vi behøver ikke at gaa længere end til Norge og Sverige, for ikke at tale om Tyskland og andre Lande, for at se Staten betale enten alle 100 pCt. eller saa stor en Procentdel, at det er mere end det dobbelte af, hvad Staten tilskylder hos os. Ogsaa denne Billighed medfører den private Organisation af Skolerne; Staten slipper med saadanne forholdsvis beskedne Bidrag.

Jeg vil slutte med at sige nærmest i Anledning af de Bemærkninger, der kom fra det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen), der tog München til Eksempel, at det er ikke saa let at bruge udenlandske Eksempler. Det ved det ærede Medlem ogsaa meget godt. Man kan i Beretninger finde ganske fortrinlige Skildringer af mønsterværdige Skoler i Amerika og andre Steder, og man kan spekulere over, om vi har noget lige saa udmærket, og det er muligt, at vi ikke har noget saa udmærket som denne enkelte Skole. Men det spiller i denne Sammenhæng aldeles ingen Rolle, thi Spørgsmaalet er, hvorledes det i vedkommende andre Lande gaar med det store Flertal af Fagets Udøvere. Kommer de i disse Skoler? Gør vi Statistikken op, vil vi se, at det er det begunstigede Mindretal, der kommer i disse Skoler, der maaske er indrettede af en eller anden